

Мамедова Е.А., ад'юнкт Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

Науковий керівник: Блінова Г.О., д.ю.н., доцент, професор кафедри цивільного, господарського та екологічного права

(Національний технічний університет "Дніпровська політехніка", м. Дніпро, Україна)

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ СИСТЕМИ КІБЕРБЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Однією із важливих складових загальнодержавного процесу побудови національної системи кібербезпеки є створення ефективної нормативно-правової бази.

Належний рівень захищеності інформації, комп'ютерних систем та мереж, вимог щодо захисту якої встановлена законом, а також відповідність результатів виконання робіт в органах державної влади, органах місцевого самоврядування, утворення відповідного законодавства військових формуваннях, на підприємствах, в установах та організаціях незалежно від форм власності, у тому числі закордонних дипломатичних установах України, технічній та інших сферах держави, вимогам встановленим відповідними нормативними актами з питань національної системи кібербезпеки, можливо забезпечити лише за допомогою правового регулювання галузі технічного захисту каналів національної системи кібербезпеки держави.

Закон України «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України» дає таке визначення кібербезпеки — це є захищеність життєво важливих інтересів людини і громадянина, суспільства та держави під час використання кіберпростору, за якої забезпечуються сталий розвиток інформаційного суспільства та цифрового комунікативного середовища, своєчасне виявлення, запобігання і нейтралізація реальних і потенційних загроз національній безпеці України у кіберпросторі [1].

Кібербезпеку як об'єкт адміністративно-правової охорони В.В. Бухарев визначає як певний правовий інститут, охорона якого відбувається в межах норм адміністративного права та здійснюється окремими державними органами на засадах імперативності та ієрархічності. Цей науковець визначає наступні особливості кібербезпеки як об'єкта адміністративно-правової охорони: а) відсутність чіткого визначення змісту адміністративно-правової охорони кібербезпеки; б) адміністративно-правова охорона кібербезпеки хоча і являє собою єдиний юридичний інститут, проте закріплюється у нормах різних нормативно-правових актів, якими регулюється діяльність відповідних органів державної влади; в) її забезпечення здійснюється не тільки у правовідносинах, які виникають у сфері вчинення адміністративних правопорушень. Інститут має більш широкий обсяг застосування, який передбачає не тільки припинення відповідних порушень, а також їх попередження; г) основні засади забезпечення кібербезпеки лише нещодавно знайшли своє закріплення у відповідному нормативно-правовому акті – Законі України «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України»; г) має місце спеціальний понятійний апарат [2, с. 94].

У контексті проблематики слід звернути увагу на стан правових питань кібербезпеки, котрі зумовлюються наступними чинниками: 1) нормативною невизначеністю понять та категорій, зокрема на рівні нормативно-правових актів; 2) недосконалістю правової регламентації в кібербезпековій сфері, зокрема у сфері захисту конференційної інформації та відкритої інформації, важливої для особи, суспільства та держави; 3) недостатність нормативно-правових актів та нормативно-правових документів з питань проведення досліджень, розроблення та виробництва засобів забезпечення захисту; 4) незавершеність створення системи сертифікації засобів забезпечення технічних засобів забезпечення національної системи

кібербезпеки України; 5) недосконалість системи атестації на відповідність вимогам технічних засобів кібербезпеки об'єктів, робота котрих пов'язана з інформатизацією та захистом комп'ютерних систем та мереж; 6) недостатня узгодженість чинних в Україні нормативно - правових актів та нормативних документів з питань технічних засобів технічних засобів кібербезпеки об'єктів з відповідними міжнародними договорами України тощо [3, с. 21-22].

Головними завданнями, що вирішуються шляхом регуляторного впливу правових норм у сфері національної системи кібербезпеки є такі: 1) впровадження правових механізмів забезпечення захищеності національної системи кібербезпеки України, що базується на засадах доцільності, раціональності та достатності впроваджувальних засобів та заходів; 2) встановлення єдності та системності підходів при забезпеченні кібербезпеки у поєднанні з наданням права визначення вимог до захисту комп'ютерних систем та мереж залежно від збитків, що можуть бути нанесені власникам, розпорядникам та користувачам інформації та/або об'єктам, де здійснюється діяльність, пов'язана з інформацією, що підлягає захисту; 3) встановлення норм державного регулювання дозвільною діяльністю та особливостей ліцензування кібербезпеки, що забезпечує здійснення ними робіт для власних потреб, так і суб'єктами господарської діяльності у сфері захисту комп'ютерних систем та мереж за умов отримання ними відповідної ліцензії; 4) визначення порядку та механізмів нормативного, кадрового, метрологічного, фінансового та науково-технічного забезпечення захисту в кіберпросторі України.

Зростання рівня загроз національної системи кібербезпеки обумовлює необхідність робіт з удосконалення вже наявної нормативної бази та розробки проектів нових нормативних документів.

Основним завданням, яке вирішується шляхом нормотворчої діяльності суб'єктів системи кібербезпеки, є заповнення прогалин правового забезпечення цієї сфери, і у першу чергу узгодження термінологічного апарату.

Перелік посилань

1. Про основні засади забезпечення кібербезпеки України: Закон України від 5 жовтня 2017 року № 2163-VIII. Голос України від 09.11.2017. № 208
2. Бухарев В.В. Адміністративно-правові засади забезпечення кібербезпеки України .дис на здобут наук ступ канд. юрид наук. Суми. 2018. 221 с. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/324216462.pdf>
3. Блінова Г.О., Мамедова Е.А. Інформаційне забезпечення та кібербезпека патрульної поліції: співвідношення понять. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2020. № 4. С. 15-24.